

“Qərbi Azəri”nin 20 yaşı oldu

*Xəzərdə bu nadir platformadan
1 milyard bareldən çox neft hasil edilib*

Azərbaycanın yeni neft strategiyasının əsasını qoymuş “Əsrin müqaviləsi” “Azəri-Çıraq-Günəşli” (AÇG) yataqlar blokunun geniş bir ərazini əhatə etməsi, eləcə də buradakı zənginlik səbəbindən bir neçə mərhələyə bölünüb. Bu qərar Azərbaycan hökuməti ilə beynəlxalq konsorsiumun iştirakçıları arasında əldə olunmuş razılaşmaya əsasən verilib.

Belə bir qərarın qəbul edilməsinin digər mühüm səbəbi isə “Əsrin müqaviləsi” çərçivəsində nəzərdə tutulmuş böyük neft hasilatına başlananadək zəruri ixrac sisteminin yaradılması ilə bağlı olub. Beləliklə, 2001-ci il avqustun 30-da “Azəri-Çıraq-Günəşli” yataqlar blokunun tammiqyaslı işlənmə layihəsinin birinci mərhələsi (“Faza-1”) ilə bağlı qərar qəbul edildikdən sonra “Əsrin müqaviləsi”nin reallaşdırılmasında mühüm dövr başlanıb. 2005-ci ilin fevralında “Mərkəzi Azəri” platformasının istismara verilməsi ilə ölkəmizdə böyük neft hasilatının əsası qoyulub.

“Azəri” yatağının qərb və şərq hissələrinin işlənməyə cəlb edilməsi isə “Əsrin müqaviləsi”nin tammiqyaslı işlənmə layihəsinin ikinci mərhələsi (“Faza-2”) çərçivəsində həyata keçirilib. Bu məqsədlə 2002-ci il sentyabrın 18-də “Faza-2” layihəsi üzrə tikinti-quraşdırma işlərinə başlamağa dair qərar qəbul olunub. Layihə çərçivəsində nəzərdə tutulmuş tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsi üçün 2002-ci il oktyabrın 8-də Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti ilə podratçı təşkilatlar arasında 8 əsas müqavilə imzalanıb. 5,2 milyard dollar dəyərində qiymətləndirilən “Faza-2” layihəsi “Əsrin müqaviləsi”nin icrası çərçivəsində “İlkin neft layihəsi”ndən sonra AÇG yataqlarının tammiqyaslı işlənilməsinin növbəti mühüm mərhələsidir. Bu mərhələ “Azəri” yatağının qərb və şərq hissələrini əhatə edir.

Xatırladaq ki, “Faza-2” layihəsi çərçivəsində “Qərbi Azəri” platformasından ilk hasilat 2005-ci il dekabrın 30-da əldə olunub. Bununla da “Azəri” yatağının istismara daxil edilməsi tamamlanıb. İlk neft əvvəlcədən qazılmış 3 öncə qazma quyusunun birincisindən hasil olunaraq sualtı boru kəməri vasitəsilə 2006-cı il yanvarın 4-də Səngəçal terminalına çatdırılıb. Yeri gəlmişkən, BP şirkətinin bununla bağlı yaydığı açıqlamada “Qərbi Azəri” platformasının 20 ilinin tamam olmasını nəhəng AÇG yatağının işlənməsində əlamətdar hadisə kimi dəyərləndirilib.

AÇG-nin hasilat salnaməsində mühüm yer tutan “Qərbi Azəri” platformasından indiyədək 1 milyard bareldən (142 milyon ton) çox neft hasil edilib. Bu isə AÇG platformaları arasında “Mərkəzi Azəri”dən sonra ikinci yüksək hasilat göstəricisidir. Ümumilikdə isə, “Qərbi Azəri” 1997-ci ilin noyabrında hasilata başlamış AÇG yatağından 4,5 milyard barel ümumi neft hasilatına əhəmiyyətli töhfə verib.

Xatırladaq ki, “Qərbi Azəri” obyektlərinə 48 quyu gövdəsi olan bir hasilat, qazma və yaşayış platforması və qurudakı Səngəçal terminalına birləşdirilmiş 30 düymlik sualtı boru kəməri daxildir. Hazırda bu nəhəng dəniz platformasında, təxminən, 170 nəfər çalışır. Onların isə əksəriyyəti, o cümlədən platformanın hər iki meneceri yerli mütəxəssislərdir.

İndiyədək platformadan ümumilikdə 40 quyu və çox sayda yan lülə qazılıb. Hazırda istismarda olan 32 quyudan 24-ü hasilat quyusu, 8-i isə suvurma quyusudur.

Hazırda “Qərbi Azəri” öz fəaliyyətini təhlükəsiz və etibarlı şəkildə davam etdirir. 2025-ci ilin üçüncü rübünün sonuna platformadan gündəlik orta hasilat 76 min barel təşkil edib.

“Qərbi Azəri” platformasının meneceri Emin İbrahimov deyib: “Qərbi Azəri” ailəsi olaraq, AÇG-nin ən yüksək göstəricilərə malik qurğularından birini idarə etməkdən qürur duyuruq. 2005-ci ildə işə salınmış ilk quyularımızdan olan C-06 ilk dövrlərdə gündəlik 35 min barel neft verib. Bununla da həmin quyu dünyanın ən məhsuldar quyularının sırasına daxil edilib. C-06 quyusundan indiyədək, ümumilikdə, 80 milyon barel neft əldə olunub. Bu da istənilən neft quyusu üçün müstəsna bir nailiyyətdir. Tarixi ildönümü münasibətilə bütün “Qərbi Azəri” komandasını ürəkdən təbrik edirəm və bir daha vurğulamaq istəyirəm ki, “Qərbi Azəri” dünya səviyyəli platforma olaraq hələ gələcək onilliklər ərzində də AÇG-nin uğur hekayəsinə, eləcə də Azərbaycanın neft sənayesinə mühüm töhfələr verməkdə davam edəcək”.

Ümumilikdə, “Faza-2” layihəsinə 48 quyunun qazılması üçün nəzərdə tutulmuş 2 hasilat, qazma və yaşayış platforması, “Mərkəzi Azəri”yədək 22 düymlik, həmçinin Səngəçal terminalına qədər 30 düymlik boru kəmərləri daxildir. “Faza-2” qurğuları “Azəri” yatağı üçün dənizdə və quruda inkişaf kompleksi yaratmaq məqsədilə “Faza-1” obyektləri ilə birləşdirilib. Xatırladaq ki, bu mərhələ üçün nəzərdə tutulmuş əsas tikinti-quraşdırma işlərinə dəniz obyektlərinin inşası, istismar quyularının qazılması, sualtı boru kəmərlərinin çəkilməsi və Səngəçal terminalındakı mövcud neft qəbuletmə obyektlərinin genişləndirilməsi daxil idi. Bundan əlavə, “Azəri” yatağının qərb və şərq hissələrinin istismara daxil edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş tikinti-quraşdırma işləri ilə paralel olaraq burada əvvəlcədən planlaşdırılmış öncəqazma proqramı da uğurla reallaşdırılıb. Müqavilə müddətində isə “Faza-2” layihəsi çərçivəsində 210 milyon ton (1,6 milyard barel) neft hasilatı nəzərdə tutulur.

Platformada illik olaraq ən çox neft hasilatı 2010-cu ildə qeydə alınıb (gündəlik orta hasilat 248,2 min barel və ya illik 12,24 milyon ton). 2025-ci ilin 9 ayının yekunlarına görə, platformada gündəlik hasilat orta hesabla 52 min barel təşkil edib. Bütövlükdə isə “Azəri” yatağının qərb və şərq hissələrinin istismara daxil edilməsi “Əsrin müqaviləsi” çərçivəsində illik neft hasilatının səviyyəsini 40 milyon tonadək artırmağa imkan yaradıb.

Göründüyü kimi, “Əsrin müqaviləsi” çərçivəsində 1997-ci ildə “Çıraq” yatağından ilk neftin hasil olması ilə başlayan Azərbaycanın yeni neft erası sonralar “Azəri” yatağının mərkəzi, qərb və şərq hissələrinin istismara daxil edilməsi ilə sürətli inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub.

Mirbağır YAQUBZADƏ
XQ